

SLUIS

GEMEENTEVERKIEZINGEN

INWONERS

CENTRAAL STELLEN!

ONZE KEUZE VOOR SLUIS

2022 - 2026

INLEIDING

We leven in een mooi land, provincie en gemeente. Een gemeente waar veel kan en mag. Menselijke waardigheid, vrijheid en gelijkwaardigheid en burgerschap worden in het leven van alledag beleefd. Onze cultuur van samenwerken en van bevordering van talenten geldt als het kenmerk van Nederland, Niet jij of wij, maar zij aan zij.

Onze ouders hebben een erfenis nagelaten van voorspoed, zorgzaamheid, vernieuwing en vrijheid. Zelfs na een ingrijpende crisis blijkt Nederland over voldoende veerkracht te beschikken. Miljoenen Nederlanders; ouders, ondernemers, verplegers, leraren, politieagenten, boeren en wetenschappers hebben hier volop aan bijgedragen. Wij hebben veel om dankbaar voor te zijn.

Ook in Sluis hebben we als CDA een erfenis nagelaten. Zoals de nieuwbouw wijk de Grootte jonkvrouw in IJzendijke, aanpak Zwakke Schakels kust West-Zeeuws Vlaanderen (incl. jachthaven Cadzand), de eerste Kerkenvisie van Nederland, kwaliteitslagen campings en strandpaviljoens ed.

Nieuwe horizon

Wat doen we met deze erfenis? De oplossingen van gisteren zijn niet de antwoorden voor morgen. We kijken kritisch en constructief naar waar wij op de lange termijn naar toe willen met de gemeente en welke fundamentele keuzes daarvoor vanuit christendemocratisch perspectief nodig zijn. Onze horizon reikt verder dan een paar jaar. We zullen in onze complexe samenleving over de eerstvolgende verkiezingen heen moeten kijken.

Leidend in onze visie is dat ieder mens er toe doet. Ieder mens kan een betekenisvolle bijdrage leveren aan iets dat groter is dan de persoon zelf. Het is de kunst zich daarbij aan te sluiten en dat zichtbaar te maken. Ook in de jaren hierna zal de gemeente niet volmaakt zijn. Dat mag ons niet somber maken. Het is juist een aansporing om in gezamenlijkheid te zoeken naar het goede in het leven, zodat we gezamenlijk kunnen delen in een cultuur van hoop en perspectief.

Levensloop en leefwereld

We kijken vanuit de alledaagse belevingswereld van mensen. Het eerste perspectief is dat van de levensloop van de mens (tijd). Velen hebben de ervaring dat we in een tijd van versnelling leven en die versnelling neemt door de globalisering, technologisering en economisering steeds meer toe. Daarom is het van belang opnieuw na te denken over de vraag hoe we in ons leven "balans" kunnen houden. Balans tussen generaties en balans tussen zorgen, werken, leren en ontspannen.

Het andere perspectief is dat van de leefwereld (ruimte). We leven in een spaghetti-samenleving: alles is met alles vervlochten. Internationale ontwikkelingen hebben veel sneller dan voorheen gevolgen in ons eigen land of zelfs gemeente. Dat stelt ons voor de vraag hoe we ook in de komende decennia kunnen wortelen en aarden. Dan gaat het niet om vergezichten, maar om ontwikkeling van een thuis en om ruimte te maken voor de menselijke maat.

Vanuit dit blikveld onderzoeken we hoe we deze gedachten van balans en menselijke maat nadrukkelijker een plek kunnen geven in een wereld van regels en protocollen. Deze zijn echter nodig om het leven te ordenen, houvast te geven en grenzen aan te geven.

1. RUIMTE EN BEHEER

1.1. WONEN EN RUIMTE

Wonen: kiezen voor kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit

Voor het CDA is het woonbeleid gericht op kwaliteit, duurzaamheid, flexibiliteit en maatwerk. We streven naar een goede balans tussen de kwantitatieve en kwalitatieve woningvoorraad. Hierbij gaan we uit van een groeigemeente, en niet van krimp, door het aantrekken van mensen van buitenaf die hier willen wonen en werken. (Kleinschalige) bouwprojecten moeten mogelijk zijn in alle kernen. Zodat onze eigen jongeren in hun eigen kern kunnen wonen.

- **Goede balans tussen kwantitatieve en kwalitatieve woningvoorraad**
- **Bouwen moet mogelijk zijn in alle kernen**

Woonaanbod: ruim baan voor starters, doorstromers en senioren

Er zijn op dit moment te weinig geschikte woningen. Wij willen extra aandacht voor de lastige positie van starters, senioren, mensen met een kleine portemonnee en eenpersoonshuishoudens bij het vinden van een geschikte huur- of koopwoning. De discrepantie tussen de gewenste betaalbare woningen en het woonaanbod dient te worden aangepakt. Ook stimuleren we de bouw van levensloopbestendige woningen (nultredenwoningen, een woning zonder trappen) voor een betere doorstroom op de woningmarkt.

We willen bij nieuwbouwwoningen zo veel mogelijk voorrang voor inwoners van de gemeente. Kopers moeten een sociaal en/of economische binding hebben met de woonplek. Dit wordt onderdeel van de verkoopvoorwaarden van nieuwe woningen. Eventuele invoer van woonplicht wordt uitgezocht.

Om meer ruimte te krijgen voor nieuwbouw, willen we een cijfermatig inzicht krijgen in het aantal deeltijd woningen versus permanent bewoningen. Waarbij we deeltijd wonen niet meerekenen in de permanente woningvoorraad. Voor de recreatieve (toeristische) verhuur in de kernen zoeken we naar een uitsterfconstructie (nu wordt het nog tijdelijk toegestaan, maar in de toekomst niet bv bij nieuwe eigenaar). Het huidige gebruik voor toeristische verhuur moet in verband met de leefbaarheid in de kernen gereguleerd worden (met behulp van melding- en registratieplicht). In het buitengebied kan toeristische verhuur toegestaan worden wanneer de overlast voor de omgeving beperkt wordt. Met name parkeren en geluidshinder zijn hierbij leidend.

Daar waar zich de mogelijkheid voordoet om als gemeente actief grondbeleid te voeren moeten woningen voor onder andere starters, eenpersoonshuishoudens en/of zorgappartementen worden gerealiseerd. De gemeente treedt hier proactief in op.

In de prestatieafspraken met de woningcoöperatie leggen we de hoeveelheid en kwaliteit van het woningaanbod vast en spreken af dat er voldoende sociale huurwoningen zijn. Bij verkoop van corporatiebezit dienen deze woningen primair beschikbaar te komen voor de eigen inwoners, bijvoorbeeld starterswoning (pilot bij verkoop verplicht terug verkopen aan woningcoöperatie of gemeente).

Het opzetten van een pilot voor de bouw van Tiny-houses kan een oplossing bieden voor het huisvesten van zelfstandige jongeren.

- ***Bij nieuwbouw voorrang voor eigen inwoners en mensen met binding met de woonplek***
- ***Actief grondbeleid vanuit de gemeente***
- ***Uitzoeken invoeren woonplicht***
- ***Reguleren toeristische verhuur in de kernen***

Iedereen wil wonen in een veilige, schone en plezierige wijk!

Wij zorgen dat buurten veilig zijn. Daarbij stimuleren we bewoners actief te zijn in de buurt en we verhogen de mogelijkheden voor bewoners om medeverantwoordelijkheid te dragen. Mensen zelf vormen de basis voor veiligheid en leefbaarheid. Initiatieven zoals buurt WhatsApp-groepen en buurtouders die jongeren aanspreken, stimuleren we.

Flexibel en circulair bouwen

Het CDA wil demontage en hergebruik (recycling) van materialen stimuleren en sloop verminderen. Door circulair bouwen en het werken met uitneembare onderdelen aan te moedigen slaan we drie vliegen in één klap. We maken woningen van duurzaam materiaal, die relatief snel kunnen worden gebouwd/gedemonteerd, en die geschikt zijn voor alle levensfasen.

- ***Stimuleren circulair bouwen***

Bouwen op de goede plek

Initiatieven voor woningbouw richten zich primair op het oplossen van stedenbouwkundige knelpunten in de kernen. Bijvoorbeeld de bouw van appartementen (nultredenwoningen) of starterswoningen op locatie met leegstaande panden. Hierdoor wordt leegstand en verpaupering voorkomen.

Kwaliteit van de woonomgeving

De positieve effecten van groen op onze gezondheid zijn bewezen. Mensen met een groene woonomgeving voelen zich gezonder. Wij willen de groene openbare ruimte aantrekkelijker maken om te bewegen, te beleven en te ontmoeten. Wij investeren in een zichtbare vergroening van de woonomgeving. Parken, speelweides, volkstuinen en stadsnatuur vergroten de leefbaarheid en zijn van steeds groter belang voor afkoeling bij hitte of de opvang van regenwater bij extreme buien. Dit groen in de wijk moet wel goed onderhouden worden, eventueel in samenwerking van de inwoners.

Iedereen moet op een veilige manier op pad kunnen. De openbare ruimte moet veilig zijn, door bijvoorbeeld het toepassen van slimme verlichting. Zo zorgen we voor zelfstandige mobiliteit van kinderen en ouderen.

De Zeeuwse Kustvisie is leidend. Er is voldoende gebouwd aan de kust. Lopende projecten, zoals het Ontwikkelingsplan Cadzand-bad Natuurlijk Stijlvol en Haven Breskens, kunnen worden uitgevoerd conform de Zeeuwse Kustvisie. In de andere gebied willen we geen nieuwe bouwprojecten.

Op basis van een haalbaarheidsonderzoek moet de mogelijkheid van 'Water in Aardenburg' serieus onderzocht worden en zo nodig middelen beschikbaar gesteld voor

de uitvoering. In het kader van de klimaatadaptatie kan dit gekoppeld worden aan de noodzaak voor voldoende waterberging. Daarenboven zal dit de (toeristische) aantrekkelijkheid van de kern Aardenburg vergroten.

Op basis van de verkenning 'Vitaal West-Zeeuws Vlaanderen' beoordelen we of de verplaatsing van onder andere de zorg-, onderwijs-, sport- en gemeentelijke functies bijdraagt aan een vergroting van de leefbaarheid en woonfuncties in de gemeente Sluis.

- ***Vergroening van de woonomgeving***
- ***Kustvisie is leidend***

Natuur en landschap

De gerealiseerde en nog te realiseren recreatie-natuurgebieden, dienen goed onderhouden te worden. De landbouw kan hier een functie in hebben. Een goede toegankelijkheid moet gewaarborgd zijn, hier dient bij de inrichting rekening mee gehouden worden. We gaan voor beleefgebieden zonder prikkeldraad en verbeterde routenetwerken van de kust landinwaarts.

Er moet meer bewustwording komen voor de klimaatverandering en inwoners moeten meer geïnformeerd worden. Bij de (her)inrichting van het landschap dient rekening te worden gehouden met de Klimaatadaptatie door te zorgen voor onder andere voldoende waterberging. Daarvoor zijn de natuurgebieden bij uitstek geschikt voor.

De mooie natuur en zuivere lucht die we hebben als gemeente moeten we koesteren en bewaken zodat we deze onderscheidende kwaliteiten blijven behouden. Dit is ook een reden waarom mensen hier willen komen wonen en recreëren.

- ***Beleefbare natuurgebieden met routenetwerken van kust landinwaarts***
- ***Bij (her)inrichting rekening houden met klimaatadaptatie met voldoende waterberging***
- ***Goed onderhouden natuur***

Parkeren

Doordat we een uitgestrekt gebied zijn verplaatsen veel mensen zich met de auto en minder met het openbaar vervoer. We streven ervoor dat de juiste parkeerder op de juiste plaats parkeert, door middel van het uitvoeren van het parapluplan parkeren. Aan de kust voorzien we voldoende parkeerruimte en in overleg met het Waterschap maken we bermparkeren onmogelijk.

Op plekken waar veel mensen samenkomen, bijvoorbeeld de kern Sluis of de kust, zorgen we dat er duidelijke bewegwijzering is naar alle parkeerplekken. Eventueel met een vermelding van het aantal vrije plekken. Bij het invoeren van het nieuwe vergunning-systeem in de kern Sluis, houden we rekening met de inwoners en werknemers die in die kern werken.

- ***Geparkeerde auto's op de juiste plaats, ook aan de kust***
- ***Duidelijke bewegwijzering naar parkings***

Mobiliteit

Veel toeristen komen met de auto hier op vakantie. Tijdens hun verblijf verleiden we ze om minimaal gebruik te maken van de auto. We willen een integraal beleid om duurzame mobiliteit voor toeristen en inwoners te bevorderen. Door middel van een goede openbare kustverbinding en verbinding naar het achterland middels maatwerk of nieuwe alternatieve vervoersvormen, waaronder huurauto's, auto-delen, enz.

Innovatieve mobiliteit werken we nader uit op basis van de mobiliteitsvisie, waarbij ketenmobiliteit, combinatie bus, deelfiets ed., een oplossing kunnen bieden in onze plattelandsregio. Grensoverschrijdende (zelfsturende) mobiliteit dient nader onderzocht te worden in overleg met de Vlaamse grensgemeenten.

- **Integraal beleid duurzame mobiliteit voor toerisme en inwoners**
- **Slimme mobiliteit stimuleren**

Investeren in goede bereikbaarheid

Goede bereikbaarheid stelt mensen in staat om te participeren in de samenleving en draagt bij aan verbetering van de leefomgeving. Fietspaden moeten goed bereikbaar zijn. Op routes naar school moet er extra aandacht zijn voor de veiligheid, zoals de Appelstraat in Sint Kruis. In overleg met wegbeheerder onderzoeken we of zelfstandige fietspaden mogelijk zijn. Waar mogelijk kijken we aan de kust voor zelfstandige fietsroutes zodat voet- en fietsverkeer elkaar niet moeten kruisen, met voldoende ruimte voor de e-bikes.

In samenwerking met de Provincie en het Waterschap lossen we knelpunten op zoals in Boerenhol. Aandacht voor de verkeersveiligheid op de Sint Bavodijk als onderdeel van het Masterplan Nieuwvliet. En ook de doorgaande weg in Zuidzande kan veiliger. We zijn voor een doorlopende verbinding van Cadzand tot aan Breskens en niet voor de afwaardering van 80km wegen naar 60km/uur.

Afgelopen jaren is er al veel geïnvesteerd in de aansluiting van de gemeente met de rest van Nederland en een beter doorstroming van het verkeer, zoals de N61, de Sluiskil-tunnel ed. Mede door de opbrengsten van de Westerschelde-tunnel is dit gerealiseerd. Als CDA Sluis zijn we van mening dat de Provincie en het Rijk nu moeten investeren in het tolvrij maken van de Westerscheldetunnel.

- **Veilige (zelfstandige) fietsroutes naar school**
- **Aanpakken knelpunten in samenwerking met Provincie en Waterschap**
- **Pleiten voor een tolvrij tunnel bij Rijk en Provincie**

Goed openbaar vervoer

Goede OV-voorzieningen, eventueel in combinatie met nieuwe mobiliteitsconcepten, zijn belangrijk en verminderen de afhankelijkheid van de auto en mobiliteit van ouderen. Daarom is CDA Sluis van mening dat de huidige OV verbindingen behouden moeten blijven. Wij vinden dat mensen met een beperking zonder hinder gebruik moeten kunnen maken van het openbaar vervoer. Daarom willen wij bijvoorbeeld de bushaltes (en/of de bussen) op een goede instap-hoogte brengen.

Wij zijn voor duurzame innovaties bij de aanleg van wegen. Denk hierbij aan laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen, maar ook aan specifieke projecten, zoals projecten met circulair asfalt.

- **Behoud huidige OV verbindingen**

Digitale bereikbaarheid

Het CDA wil dat alle inwoners de mogelijkheid hebben om optimaal gebruik te maken van alle digitale diensten, ook in het buitengebied. Een glasvezelnetwerk biedt hiervoor een oplossing. Wij willen daarom een glasvezelnetwerk tot in alle uithoeken van de gemeente, met aandacht voor een stralingsarme zone. Ontwikkelaars mogen pas aanleggen als zij ook in onrendabele (buiten)gebieden willen investeren. Dit netwerk moet open zijn waarop alle providers in Nederland hun diensten kunnen aanbieden.

- **(Glasvezel)netwerk in alle kernen**

1.2. DUURZAME SAMENLEVING

Betaalbaar, behapbaar en met draagvlak

Om gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen te realiseren wil het CDA inzetten op een integrale benadering van vraagstukken en nemen we (indien van toepassing) in alle raadsvoorstellen een duurzaamheidsparagraaf op. Duurzaamheid moet betaalbaar en behapbaar zijn, zodat we een maximaal draagvlak hebben onder inwoners en bedrijven. Voor inwoners en bedrijven willen wij dat de lusten en lasten van het klimaatbeleid zo eerlijk mogelijk worden verdeeld.

Bij nieuwbouw is het vanzelfsprekend dat de isolatie van gebouwen zo optimaal mogelijk wordt toegepast. Hier dient met wetgeving zoveel mogelijk naar energie neutrale gebouwen te worden gewerkt. In de bestaande gebouwen zal via stimulerende maatregelen de isolatie van de buitenschil van de gebouwen en de bijbehorende installaties voor verwarming, warmwater en ventilatie zo optimaal mogelijk moeten functioneren. Zoveel mogelijk toepassen van energiezuinige warmteopwekkende installaties moet worden gestimuleerd.

De verduurzamingsopgave is voor het CDA een doorlopend vernieuwingsproces waar nog tal van mogelijkheden zullen worden toegevoegd. Om dit proces naar de toekomst toe effectief te kunnen organiseren zullen tijd, middelen en menskracht beschikbaar moeten komen. Hiervoor zal vanuit de centrale overheid veel geld moeten worden gereserveerd.

- **Eerlijke verdeling van lasten en lusten van klimaatbeleid**

Energieopwekking en infrastructuur

De energietransitie is zeker geen recht pad naar een vooraf gesteld einddoel. Met het bieden van lokale participatiemogelijkheden wil het CDA ruimte bieden aan inwoners en bedrijven om bij te dragen aan maatschappelijke doelen. De transitie zal met stimulerende maatregelen vanuit het Rijk ondersteund moeten worden (btw maatregelen).

In vele situaties geldt dat energieopwekking de samenleving als geheel ten goede komt, maar lokaal voor overlast kan zorgen. Wij willen een zo'n eerlijke verdeling van lusten en lasten in de lokale gemeenschap. Het CDA zet in op maximale inwonersparticipatie bij grootschalig opwekken van energie. Dit begint met goed informeren en gebruik maken van de lokale expertise. Kleinschalige lokale energiecoöperaties en lokale bedrijven worden hierbij actief betrokken. Bij grootschalige projecten moet er een afdracht zijn aan het gemeentefonds. Met die financiële middelen kunnen subsidies gegeven worden aan lokale inwoners wanneer ze investeren in het verduurzamen van bijvoorbeeld hun huis.

Het opwekken van energie door middel van zon en wind heeft grote invloed op ons landschap. We willen dat de “Zonneladder” wordt toegepast. Eerst zon op het dak! Landbouwgronden en natuurgebieden worden zoveel mogelijk ontzien. Met de netwerkbeheerders moeten afspraken gemaakt worden voor het verzwaren van de kabels, richting het transformatorhuis in Oostburg, zodat het netwerk voldoet aan het aanbod en de vraag. Bij de aanleg van een zonneweide moet een goed inpassingsplan aanwezig zijn, ook worden er afspraken gemaakt met de investeerders voor de ontmanteling over ca. 30 jaar. Het plaatsen van zonnepanelen op (grotere) parkeerterreinen is ook een mogelijke optie.

We moeten inspelen op nieuwe inzichten en maatregelen toetsen op kosteneffectiviteit en hun impact. Daarom willen we dat de lokale duurzaamheidsdoelstellingen synchroon (gaan) lopen met het klimaatakkoord, zodat er ruimte is voor innovatie. De inwoners moeten geïnformeerd worden en ook betrokken worden bij de gemaakte afspraken binnen de RES (Regionale Energie Strategie) van Zeeland.

In 2050 moeten alle woningen en bedrijven van het aardgas af. Dit is een hele opgave. Voordat tot uitvoering wordt overgegaan wil het CDA dat er zorgvuldig afwegingen worden gemaakt voor onze inwoners en bedrijven. Zo moet bekend zijn welke regionale warmtebronnen ingezet worden, op welke plekken en tegen welke prijs.

Het CDA wil dat de gemeente in het verduurzamen van wijken, gebruik maakt van de uitzonderingsmogelijkheid om te kiezen voor het behoud en aanleg van gasnetten in de gemeente. Niet om gas te behouden voor de toekomst, maar wel om de kans te geven aan nieuwe innovaties (zoals waterstof) die de gasleiding infrastructuur kunnen gebruiken. Het uitgangspunt is dat aanleg van gasnetten wordt gezien als laatste optie, gezien de verduurzaming van de gebouwde omgeving richting 2050.

- **Maximale inwonersparticipatie bij grootschalige projecten**
- **Subsidie voor verduurzamen woningen uit het gemeentefonds**
- **Toepassen van de “Zonneladder”, eerst zon op het dak**
- **Het elektriciteitsnetwerk moet voldoen aan vraag en aanbod**

Circulaire economie

Het CDA wil dat de gemeente faciliteert in de bewustwording en verbinding legt tussen bedrijven, organisaties en lokale initiatieven die met circulaire economie bezig zijn. We willen kortere ketens van het land naar het bord. Wat je van dichtbij haalt is verser, lekkerder en vaak minder belastend voor het milieu. Daarom stimuleren wij lokale coöperaties van boeren, winkeliers en consumenten om regionale producten op de markt te brengen en zo bij te dragen aan een sterke lokale en circulaire economie.

- **Kortere ketens van land naar bord**

Duurzaamheid faciliteren

In de verduurzamingsopgave heeft de gemeente een voorbeeldfunctie. Wij gaan de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed, scholen, buurthuizen, verenigingsgebouwen, cultureel erfgoed en bedrijventerreinen daarom actief ondersteunen en ontzorgen. Dit bespaart deze organisaties veel werk en leidt in veel gevallen tot lagere energiekosten. Nieuwe scholen worden energieneutraal gebouwd en hebben voldoende ventilatie. Voor bestaand onroerend goed wordt in beeld gebracht welke duurzaamheidsinvesteringen noodzakelijk zijn en er wordt een uitvoeringsprogramma gemaakt

Bij de nieuwbouw van woonwijken wordt duurzaam, klimaatneutraal en meer groen de norm. We bevorderen mogelijkheden voor opvang en het hergebruik van regenwater, en opvang regenwater in de grond, (minder verharding in de tuinen).

- **Ondersteunen en ontzorgen voor verduurzamen maatschappelijk vastgoed**
- **Verduurzamen gemeentelijke gebouwen**

Duurzaam inkopen

We willen dat duurzaam inkopen de norm is. Zo wil het CDA dat opdrachtnemers bij overheidsopdrachten gestimuleerd worden om zich in te zetten voor extra banen, of stage plekken, bijvoorbeeld voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

De gemeente heeft zelf een belangrijke voorbeeld functie als het gaat om duurzaam inkoopbeleid. In het lokaal inkoopbeleid willen we stimuleren dat voldoende kans wordt gegeven aan lokale ondernemers voor bijvoorbeeld onderhoud groen en onderhoud wagenpark. Een belangrijke voorwaarde voor duurzaamheid is nabijheid. Het CDA stimuleert regionale inkoop door de gemeente.

- **Lokaal/regionaal inkopen door de gemeente**

Afvalbeleid

Nederland is op weg naar een meer circulaire economie, waarin hergebruik van producten op termijn de norm is. Zover zijn we nog niet, maar de wereld van de afvalinzameling is al wel volop in beweging. Als CDA Sluis blijven we ons inzetten voor bronscheiding, waarbij de burgers zelf het afval scheiden. Wanneer we nog niet voldoen aan de normen is het invoeren van een financiële prikkel een optie, zoals bijvoorbeeld Diftar per lediging.

- **Bronscheiding van afval**

2. EEN EERLIJKE ECONOMIE

Lokaal ondernemerschap en lokale ondersteuning

Wij willen een goede samenwerking tussen bedrijven stimuleren en mee-investeren in een goede lobby in de regio. Dit vergroot de kansen voor ondernemers en bedrijven voor onze bedrijventerreinen. Waarbij we de focus leggen op schone en innovatieve industrie.

Voor lokaal gewortelde bedrijven moet ruimte zijn voor groei, zodat de vitaliteit van buurten, wijken en dorpen behouden blijft. We gaan in gesprek met ondernemers en kijken hoe we ze in de toekomst kunnen ondersteunen. We zetten ons in voor een snelle realisatie van de uitbereiding van het bedrijventerrein in Eede.

We stimuleren samenwerkingen op bedrijventerreinen om energieneutraal te worden. We willen dat de gemeente meefinanciert in onderzoeken zoals energiescans en haalbaarheidsstudies.

We zetten ons in voor het behoud van het aanleveren en verwerken van garnalen in Breskens in combinatie met de Visserijexperience.

- **Lobby voor nieuwe bedrijven, waarbij focus legt op schone en innovatieve industrie**
- **Ruimte voor lokale bedrijven om te groeien**

Minder leegstand in binnensteden en winkelstraten

We willen dat de gemeente de regie pakt op thema's als leegstand, aantrekkelijke groene en schone openbare ruimte en veiligheid. Oplossingen worden in samenspraak met lokale ondernemers bedacht.

We willen dat leegstaande winkels of bedrijfsgebouwen worden gebruikt om startende en kleine ondernemers te huisvesten en dit samen met banken en lokale vastgoedeigenaren te realiseren. We willen bekijken of een verhuispremie voor bedrijven helpt om het verplaatsen en concentreren van winkels aan te moedigen.

- **Aanpakken leegstaande winkels en concentreren van winkels**

Werkgelegenheid

Werken geeft mensen levensvreugde. Daarom zetten wij maximaal in op het voorkomen van werkloosheid. Mensen die in de bijstand zitten, helpen we met een lokale basisbaan. Dit is een parttime baan die meer opbrengt dan de bijstandsuitkering en gericht moet zijn op het doorstromen naar een volwaardige baan.

Vrijwilligers en mantelzorgers boven de 65 jaar, die structureel meerdere dagen per week vrijwilligerswerk doen of mantelzorger zijn, geven wij een vrijstelling van de sollicitatieplicht.

Als grensregio ondersteunen we de grensoverschrijdende samenwerking en ondersteunen we grensarbeiders via het infopunt Onbegrensd Zeeuws-Vlaanderen. Samen met het landelijk CDA blijven we de nadruk leggen op bijsturen of vereenvoudigen van de bestaande regels.

Tijdelijke werknemers

De huisvesting van tijdelijke werknemers moet menselijk, veilig en controleerbaar zijn volgens vastgesteld beleid en wordt in het buitengebied toegestaan. Het permanent aanwezig zijn van een beheerder is daarbij niet noodzakelijk wanneer toezicht, beheer en veiligheid voldoende gewaarborgd zijn.

Wij zorgen dat tijdelijke werknemers goed op de hoogte zijn van beschikbare taalcursussen, publieke voorzieningen en belangrijke regels die in Nederland gelden.

- ***Veilige en menselijke huisvesting tijdelijke werknemers***

Leren en werken

Veel jongeren trekken weg uit de gemeente voor hun studies, maar zijn niet bekend met de vele stage mogelijkheden in de regio en de vele hoog opgeleide werkplekken die aanwezig zijn. Wij willen dat de gemeente samen met Rootzz en ondernemers dit onder de aandacht brengt bij de jongeren.

Wij willen dat jongeren ervaring opdoen in het leveren van een bijdrage aan de samenleving en het werken in een (vrijwilligers)organisatie. Daarom ondersteunen we de maatschappelijke stage van het ZwinCollege.

We blijven ons inzetten voor het behoud van primair en voortgezet onderwijs op een redelijk reisafstand van de woning/kern.

De afgelopen jaren is er in verschillende kernen geïnvesteerd, middels fusiegelden, in startgroepen in een aantal basisscholen. We zien hiervan het positieve effect in het aantal leerlingen. Als CDA vinden we dat alle scholen in de gemeente startgroepen moeten oprichten, waardoor er minder kans is op weglek naar de buurgemeenten en scholen.

Als CDA blijven we voorstander voor het oprichten van een BeNe(Lux)- school, die gewaarborgd is aan beide kanten van de grens en waarbij de diploma's in beide landen geldig zijn.

- ***Jongeren informeren over banenperspectief in de regio***
- ***Startgroepen in alle kernen***

Landbouw

Landbouw was, is en blijft een sterke pijler in onze gemeente! Zowel op economisch gebied als op toeristisch vlak. De landbouwers geven invulling aan het landschap en dragen bij aan vele sectoren. De problemen en veranderingen die op hun afkomen willen wij dan ook op alle mogelijke manieren ondervangen. Daarbij is goed overleg met de sector van groot belang.

Als CDA zien wij onze agrarische sector in hoog tempo veranderen en daarom zijn wij op zoek naar mogelijkheden om onze landbouwsector te ondersteunen. Onze boeren en tuinders staan midden in de samenleving en zijn zorgdragers voor landschap en natuur. Ze produceren gezonde en duurzame voeding vanuit de kringloopgedachte.

We ondersteunen de innovatieve en rendabele methodes waarbij ze een gezonde voedingsbodem, omgevingskwaliteit en gezond klimaat in stand houden. Ze dragen bij aan de oplossing voor het klimaatvraagstuk door ontwikkeling van kringlooplandbouw, inzet van klimaat neutrale technologieën, slim gebruik van (schaars zoet) water en gebruik van natuurvriendelijke maatregelen en inpassing in landschap en maatschappij.

We ondersteunen bedrijven die meer diervriendelijk willen ondernemen en denken mee bij het verlenen van de noodzakelijke vergunningen. In overleg met de ondernemers kijken we wat nodig is om kringlooplandbouw te realiseren. Via de ruimte voor ruimte regeling voorkomen we leegstand op het platteland. Hierbij moet de balans van verdraagzaamheid en begrip tussen niet-agrarische bewoners op het platteland en de ondernemers die hun brood verdienen in evenwicht zijn.

- **Ondersteunen landbouw bij produceren van duurzame en gezonde voeding**

Toerisme

Toerisme is een van de belangrijkste economische pijlers van de gemeente. Promotie van de streek is in het algemeen belang van alle inwoners om het huidige voorzieningsniveau op pijl te houden. Wij willen we een meer jarenbudget en een structurele aanpak van de promotie van onze gemeente. We zijn trots op onze eigen regio en het toeristisch product die we te bieden hebben. Om draagvlak te behouden moet wel de balans van de lasten en lusten in evenwicht zijn.

CDA Sluis zet in op diversiteit in het toeristisch product. Niet méér van hetzelfde maar onderscheidend, lokaal verbonden, passend in de omgeving. Kwaliteit en diversiteit heeft prioriteit boven kwantiteit, maar ook betaalbaarheid wordt meegewogen. Kwaliteit gaat vaak gepaard met een hogere prijs. Onze gemeente is er niet “slechts” voor de hoogste bieder.

Kwaliteitsslagen op bestaande bedrijven moeten worden getoetst aan de Zeeuwse Kustvisie waarbij een passende vereveningsbijdrage wordt geleverd. Zelfrealisatie heeft hierbij de voorkeur waarbij duurzaamheid, natuur en circulariteit centraal staan.

CDA Sluis wil geen nieuwe bungalowparken, geen permanente bewoning op parken en geen toename van strandslaaphuisjes. Op gebied van dagrecreatie is er ruimte voor de ontwikkeling van een slechtweer-voorziening.

De gemeente Sluis haalde in 2021 de titel “Schoonste stranden van Nederland”. CDA Sluis ziet graag het behoud van deze titel. Kwaliteit en schoonheid van onze gemeente gaat ook verder dan de kust. Door te investeren in openbare voorzieningen zoals goede routeverbindingen, aantrekkelijke kernen, goed toegankelijke strandovergangen (ook voor mindervaliden) genieten ook de lokale inwoners van hun eigen streek.

Campertoerisme is het laatste jaar gegroeid, waardoor de vraag naar camperplekken steeds groter wordt. We onderzoeken de mogelijkheden, in samenwerking met ondernemers, voor de aanleg van een camperterrein.

- **Meer jaren budget en structurele aanpak promotie gemeente**
- **Goede balans lasten en lusten toerisme**
- **Behoud diversiteit in het toeristisch product**
- **Mogelijkheid aanleg camperterrein onderzoeken**

Kunst en cultuur voor iedereen toegankelijk

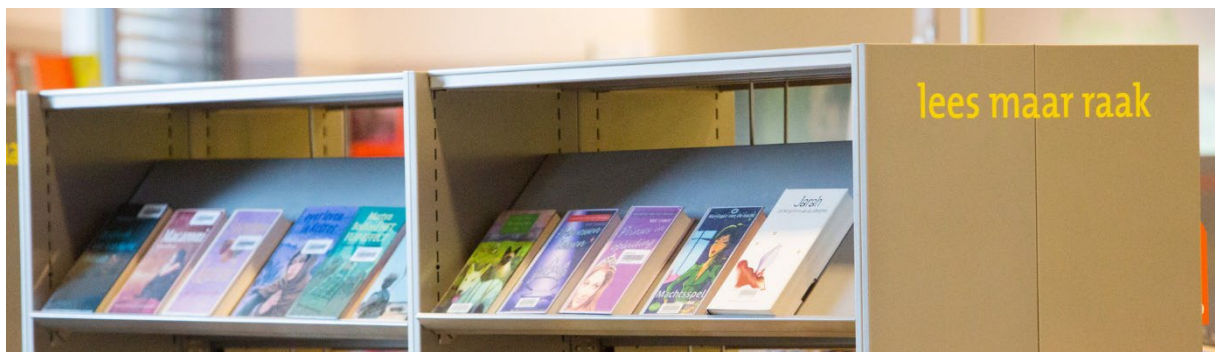
Wij vinden het belangrijk dat iedere inwoner zich kan ontwikkelen via muziek, toneel of andere culturele vorming en toegang heeft tot plekken waar kunst en cultuur tot leven komen. Daarom is het belangrijk dat er laagdrempelige voorzieningen voor de beoefening van (amateur)kunst zijn en dat deze voorzieningen financieel worden ondersteund door

de gemeente, zoals de cultuurmenu's voor de jongeren. MFC's (MultiFunctionele Centra) kunnen hierbij een faciliterende rol in spelen door bijvoorbeeld geluid en licht te voorzien voor bijeenkomsten en uitvoeringen van plaatselijke verenigingen;

Het CDA gaat voor het behoud van het Ledeltheater en een verbreding van de programmering ten behoeve van:

- Professionele uitvoeringen met een verdeling over de genres muziek, toneel, cabaret, dans en literatuur;
- Amateurvoorstellingen met aanbod uit eigen regio;
- Educatieve programmering in samenwerking met het basis- en voortgezet onderwijs;
- Streaming van podiumkunsten in samenwerking met lokale Omroep.

Wij zijn voor het behoud van de bibliotheek in Oostburg en samenwerking met de mediatheek van het ZwinCollege. Dit willen we versterken door campagnes rond uitgifte van boeken in samenhang met literaire presentatie door auteurs.

We blijven musea aanmoedigen voor een betere onderlinge samenwerking en met behulp van haar vrijwilligers thematische bijeenkomsten over hun repertoire aan een breder publiek te presenteren. We stimuleren de verkoop van combikaartjes waardoor we alle musea onder de aandacht brengen bij de bezoekers. Samen met het onderwijs en musea ontwikkelen we een museaal programma die past bij de leerdoelen van het onderwijs, want een museum bezoek is een must in de carrière van een leerling

Via de programmaraad van Omroep Zeeland moedigen we aan om alle cultuuruitingen zoveel mogelijk onder de aandacht van de plaatselijke bevolking te brengen.

We werken samen met de Provincie om de cultuursector te ondersteunen via Coronagelden. Dit op basis van de werkelijke tekorten en behoeften.

- **Laagdrempelige voorzieningen voor de beoefening van (amateur)kunst**
- **Behoud Ledeltheater en verbreding van de programmering**
- **Samenwerking alle musea**

3. ZORG VOOR ELKAAR / SOCIAAL DOMEIN

Zorg in de buurt

We ondersteunen de plaatselijke zorginstellingen en stimuleren samenwerkingsverbanden. Steeds met het doel dat de zorg en ziekenzorg aanwezig blijft in Sluis. Huisartsenposten en spoedeisende hulp moeten in de nabijheid beschikbaar zijn. Ook in de nacht en weekenden. Videobellen is een laatste redmiddel als het echt niet anders kan. Ouderen moeten dan wel geïnstrueerd en ondersteund worden.

We blijven via onze kanalen landelijk aandacht vragen voor de unieke uitdagingen waar de gemeente Sluis rondom zorg voorstaat. Met name de steeds groter wordende zorgkloof waardoor de vraag groter is dan het aanbod. Of de fragiliteit van onze brandweer (en andere spoedeisende hulp) doordat we een uitgestrekt gebied zijn en werken met vrijwilligers.

Op regionaal niveau werken we voor de zwaardere zorg samen met de buurgemeenten, eventueel over de grens, om samen te komen tot een volledig regionaal zorgaanbod. Waar mogelijk proberen we de verzorging, bv na een operatie, in eigen regio te ondersteunen.

In de wijk willen we een verdere uitwerking van Toekomstige zorg Zeeuws Vlaanderen, waarbij de eerstelijnszorg (Ziekenhuizen, huisartsen, gemeente/WMO) zoveel mogelijk als één team samenwerken. Daarbij zetten we ons ook in voor het behoud van de verschillende diensten en het aantrekken van voldoende huisartsen en tandartsen om het tekort te minimaliseren. In de kernen waar nabije zorg verdwijnt, willen we via domotica en technologische ondersteuning er voor zorgen dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen wonen.

Ouderen verdienen een goedverzorgde oude dag. Ze moeten zolang mogelijk in hun eigen kern kunnen blijven wonen. Als CDA vinden we dat de zorg niet geconcentreerd moet worden alleen in Oostburg, maar in meerdere kernen omdat we zo een stukje zorg kunnen overnemen en ouderen kunnen genieten van hun oude dag. Intramurale zorg willen we op minstens 3 locaties behouden Sluis, Oostburg, Breskens. De zorg in de overige bestaande verzorgingstehuizen willen we in stand houden.

- **Behouden van eerstelijns zorg in de gemeente**
- **Samenwerking met buurgemeentes en over grens voor zwaardere zorg**
- **Goede ouderenzorg zodat ze zolang mogelijk in eigen kern en omgeving kunnen blijven wonen**

We beschermen wat ons het meest dierbaar is: onze familie en gezinnen

CDA Sluis vindt hechte families en gezinnen de hoeksteen van de maatschappij. Je groeit hierin op, je krijgt er normen en waarden mee. Je leert hoe het is om samen te zijn en samen je schouders ergens onder te zetten. Juist in een gemeente als Sluis is dit van

levensbelang (vergrijzing, werkgelegenheid). We verliezen daarbij de belangen van de alleenstaanden niet uit het oog.

Soms staan families/gezinnen onder druk, waardoor er problemen ontstaan. Dan werken we aan één plan voor het gezin waarbij de coördinatie plaatsvindt door één regisseur voor het hele gezin, met aandacht voor juridische problemen, relationele problemen, ouderschapsproblemen, veiligheid en schuldenproblematiek.

Soms is er weinig hulp nodig en kunnen mensen met een klein duwtje in de rug weer alles op de rit krijgen. CDA hecht aan de gedachte dat we samen ervoor kunnen zorgen dat mensen weer voor 100% meedraaien in de samenleving. Hierbij moeten we problemen of spanningen vroegtijdig aanpakken zodat er vaak nog met relatief weinig hulp bijgestuurd kan worden. Dit betekent laagdrempelige instap, maar ook hulp van de ogen en oren in de maatschappij. (verenigingen, scholen, instanties ed.). De gemeente Sluis is zichtbaar midden in de samenleving om deze doelgroep inzichtelijk te krijgen.

Via de jeugd- en jongerenwerkers blijven we in contact met onze jongeren. De jongeren denken mee en werken en organiseren mee aan activiteiten voor de jongeren. We ondersteunen jeugdverenigingen die activiteiten organiseren voor ouderen.

- **Eén plan en één regisseur per gezin**
- **Behouden contact met jongeren door o.a. jeugd- en jongerenwerkers**

Jeugdhulp en WMO

We zien dat jongeren ook hard getroffen zijn door de pandemie, misschien niet gelijk in het ziektebeeld dan wel door de beperkingen. CDA Sluis wil meer aandacht voor onze jongeren en zorgen voor plekken waar ze elkaar “veilig” kunnen ontmoeten.

Als CDA Sluis willen we dat er outreachend (actief benaderen) naar deze jongeren wordt gekeken, samen met ketenpartners, hulpverleningsinstanties, scholen en verenigingen. Om zo de kwetsbare jongeren eerder in het vizier te krijgen en samen met de jongere te kijken wat er nodig is. Samen 100%.

In de jeugdhulp zien we een toename van aanbieders die zich richten op lichte zorg. Hierdoor ontstaan tekorten en zijn bezuinigingen op andere noodzakelijke dingen nodig. Dit is onwenselijk. Wij willen een duidelijke afbakening wat jeugdzorg is en wat valt onder gewone opvoeding. We maken meer samenwerking mogelijk tussen jeugdzorg en passend onderwijs. We maken duidelijke afspraken met jeugdzorgaanbieders, voeren adequate controle uit op de financiën en pakken zorgfraude aan. Ook maken we duidelijke afspraken met huisartsen en andere verwijzers.

We streven naar de juiste zorg, in de juiste vorm of op de juiste plaats. Door hierop vroegtijdig bij te sturen willen we de kosten van het sociaal domein binnen het budget houden.

We besteden vanzelfsprekend aandacht aan de continuïteit van zorg voor jongeren die 18 worden. We kijken daarbij samen met de jongere naar een goed overgangspunt naar andere vormen van zorg en andere financieringsbronnen.

- **Outreaching naar onze jongeren**
- **“Veilige” ontmoetingsplek voor jongeren**
- **Zorg in de juiste vorm op de juiste plaats**

Steun voor wie een ander helpt

Mantelzorgers hebben het soms zwaar. Wij vergroten de mogelijkheden om af en toe op adem te komen door respijtzorg en dagopvang en maken de aanvraag daarvan eenvoudiger. Ook willen we meer aandacht voor jongeren die naast hun opleiding mantelzorg bieden. Rond de dag van de mantelzorg zetten wij mantelzorgers in het zonnetje in de vorm van een mantelzorgcompliment.

Vrijwilligers van verenigingen die een maatschappelijke rol spelen in onze gemeenschappen (kerken, voedselbanken, sportverenigingen, scouting ed.) vervullen binnen onze maatschappij belangrijk werk. Zij zijn vaak het luisterend oor, een hand die wil helpen en zorgen voor een plek om samen te zijn. Als CDA willen we dit meer onder de aandacht brengen en dit stimuleren. Een samenleving bouwen en onderhouden we samen.

- **Ondersteunen mantelzorgers via respijtzorg**
- **Aandacht voor jonge mantelzorgers**
- **Stimuleren van vrijwilligerswerk**

Ontmoeten

De fysieke omgeving kan een belangrijke bijdrage leveren aan het bevorderen van contacten tussen inwoners. MFC of dorps huis waar buurtgenoten elkaar ontmoeten en leren kennen zijn onmisbaar. Dit kunnen ook plekken zijn waar huisartsen en andere zorgverleners dicht bij de mensen werken. We ondersteunen en stimuleren projecten die generaties en culturen met elkaar in contact brengen.

- **Projecten stimuleren die generaties en culturen met elkaar in contact brengen**

Fondsen en subsidies

Er zijn tal van fondsen en subsidies naast de reguliere gemeentelijke middelen. Het gebruik hiervan blijft vaak onder de maat. Door een subsidiecoördinator in de gemeente en een voor de regio aan te stellen wil het CDA ervoor zorgen dat de gemeente faciliteert, de juiste verbindingen legt en voorziet in voorlichting om fondsen en subsidies aan te vragen. Via subsidies sturen we op aanbod en verscheidenheid aan activiteiten, bijvoorbeeld voor jongeren of andere doelgroepen

- **Via subsidies sturen op diversiteit van activiteiten**

Levendigheid en saamhorigheid: voor een sterk en vitaal verenigingsleven

Wij maken ons sterk voor een vitaal verenigingsleven. Verenigingen met al hun vrijwilligers zijn het cement van de samenleving. Hier leert jong en oud om samen te werken, om te gaan met teleurstellingen en verantwoordelijkheid te nemen.

Het CDA wil voor verenigingen dat regels en vergunningen worden verminderd. Geeft verenigingen en clubs meer ruimte voor initiatief. Het is goed als voor hun plannen en ideeën, waar mogelijk kan worden volstaan met algemene regels of met een melding. Benodigde vergunningen zijn voor verenigingen bij voorkeur doorlopend (zodat deze niet periodiek verlengd hoeven te worden). Verstreken van kleine subsidies (bijvoorbeeld

onder €5000) krijgen een lichte verantwoordingsplicht. Dus zonder uitgebreide administratie en regels.

- **Ondersteunen verenigingen zodat deze vitaal blijven**

Vrijwilligers

Vrijwilligers vormen een onmisbare schakel in de leefbaarheid en we zien ook dat er steeds meer gesteund wordt op vrijwilligers. De gemeente kan veel doen om het vrijwilligerswerk leuker en vooral ook makkelijker te maken. Dit door bijvoorbeeld een contactpersoon voor vrijwilligersorganisaties aan te stellen die ze ondersteunt bij aanvragen.

Armoede, schuld en dakloosheid voorkomen

In Nederland hechten we aan het principe dat iedere volwassene in principe verantwoordelijk is voor zijn eigen levensonderhoud. Soms zijn er situaties of periodes dat dit niet of niet helemaal lukt. Het CDA Sluis gaat dan ook uit van het samen 100% principe. Samen kijken wat je nodig hebt en wat je wel kunt. Ook hierin vinden we het belangrijk: één persoon – één plan – één regisseur. Samen met andere organisaties zoals het Leger des Heils, Emergis en jeugdcoaches pakken we dit op.

Wij willen dat zo min mogelijk kinderen in armoede opgroeien. We willen de gezinnen waar deze kinderen opgroeien meer maatwerk bieden en betere schuldregelingen. We willen de risicogroepen preventief bereiken om schulden in de toekomst te voorkomen.

Armoede brengt vaak eenzaamheid met zich mee omdat er geen geld is om iets te ondernemen. Er zijn veel regelingen, mogelijkheden en organisaties die zich inzetten voor het tegengaan van armoede en eenzaamheid. We zorgen voor meer bekendheid en betere toegankelijkheid van deze mogelijkheden.

- **Ondersteunen van mensen in armoede**

Iedereen moet mee kunnen doen

Mensen met een beperking moeten volledig mee kunnen doen in de samenleving. We zoeken samen met hen hoe dit mogelijk is. We voeren het VN verdrag Handicap zoveel mogelijk uit.

We zorgen voor een vangnet voor kwetsbare inwoners. Dit kan via een beschutte werkplek of via dagbesteding. Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt begeleiden we, via Dethon, naar een plaats binnen de reguliere arbeidsmarkt. We waken ervoor dat er binnen Dethon een veilige werksfeer is. We zorgen ook voor voldoende en gevarieerde dagbesteding.

Laaggeletterdheid

In het dagelijks leven hebben te veel mensen moeite met lezen en schrijven. De laaggeletterdheid is veel te hoog. Het zet mensen onterecht op achterstand in de samenleving. Wij pakken dit probleem aan door onze communicatie erop aan te passen en we stimuleren initiatieven als taalcoaches. We nemen deel aan lokale allianties om mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en digitale vaardigheden te kunnen bereiken en hen te verwijzen naar leeraanbod. Aan statushouders bieden we een intensief taaltraject aan in hun integratieplan.

Verbeteren leesvaardigheid

Het lees- en schrijfniveau van Nederlandse jongeren daalt. In Nederland is bij een kwart van de leerlingen de leesvaardigheid onvoldoende om goed mee te kunnen doen in de samenleving. Het CDA wil dit bestrijden door betere samenwerking tussen kinderopvang, onderwijs en volwassen educatie.

Onderwijsondersteuning en leerlingzaken

Onze jongeren moeten voldoende ondersteuning en begeleiding krijgen op school. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van onderwijsinstellingen en de gemeenten. Door het opstellen van een doorgaand leer-, zorg- en ondersteuningslijn gedurende de hele schoolperiode (ook in combinatie met de thuis situatie) kan dit gewaarborgd worden. We ondersteunen de kinderopvang en het basisonderwijs om de onderwijsachterstand te minimaliseren.

We zetten ons in voor een afname van voortijdige schoolverlaters en kwetsbare jongeren begeleiden we naar werk.

- **Een doorgaande leer-, zorg- en ondersteuningslijn gedurende hele schoolperiode**

Jongeren moeten kansen krijgen

Het CDA wil meer aandacht voor jongeren die niet in de problemen komen. Jongeren zijn de toekomst van de gemeente Sluis. We willen ze meer betrekken bij de dingen die we doen, ze belangrijker maken. Dit doen we door meer evenementen voor jongeren te organiseren, of plekken te creëren waar ze veilig kunnen samenkomen. Hierin betrekken we ook scholen, verenigingen ed.

Daarnaast vinden we het ook belangrijk dat de jongeren de ruimte krijgen om mee te praten over onze gemeente, hierbij denken we aan jongerenraad, denktanks, Whats-app groepen ed.

Voor de toekomst en de leefbaarheid in de gemeente Sluis, zijn jongeren heel belangrijk. We moeten ze kunnen binden aan ons gebied. Dit kan door meer BBL/stage plekken, interne opleidingen, digitaal onderwijs.

- **Jongeren ruimte geven om mee te praten met de gemeente**

Meer aandacht en zorg voor onze ouderen

We zetten ons in om eenzaamheid onder onze inwoners, en met name ook bij ouderen, zoveel mogelijk tegen te gaan. We streven naar huisbezoeken voor alle ouderen. We zetten extra in op het bevorderen van contact tussen ouderen en jongeren, bijvoorbeeld vanuit de maatschappelijke stages zo kunnen ze hun kennis en ervaring delen met jongere generaties. Nabuurschap, het omzien naar elkaar, wordt gestimuleerd vanuit de gemeente.

Wij willen meer variatie in het aanbod van woonvormen voor ouderen in de nabijheid van zorg. Hofjes, kleinschalige appartementencomplexen zijn een aantrekkelijk alternatief voor ouderen die wel op zichzelf willen blijven wonen, maar niet langer de zorg voor een heel huis willen hebben. We ondersteunen verpleeghuizen die ruimte nodig hebben om dit te breiden. Daarnaast zorgen we voor een gevarieerd aanbod van nieuwe vormen van wonen en zorg.

- ***Eenzaamheid onder inwoners verminderen***

Inzetten op preventie en gezond leven

We zetten in op preventie en gezond leven, waarbij de gemeente, het zorgkantoor, zorgverleners, zorgverzekeraars en zorgorganisaties samenwerken, via Toekomstige zorg Zeeuws-Vlaanderen. We betrekken sportverenigingen en buurtsportcoaches bij het preventiebeleid en we zetten bekende sporters in als ambassadeurs voor een gezonde leefstijl.

We stimuleren gezond gedrag (gezonde leefstijl) door actieve beweegprogramma's zoals JOGG (Jongeren op gezond gewicht) en we zetten vroegtijdig preventieprogramma's in tegen roken en drugsgebruik.

We zetten in op preventie en vroegtijdig signalisatie, bv ouderen van 70+ jaarlijks op controle naar de huisartsen te laten gaan. We ondersteunen de verschillende sportaccommodaties binnen de gemeente.

- ***Stimuleren gezond gedrag en vroegtijdige preventie***

Geestelijke gezondheidszorg

Afgelopen jaar is er veel onrust geweest bij de GI's (gecertificeerde instellingen), nl jeugdbescherming en jeugdreclassering, door het wegvallen van onder andere Intervence. Als CDA vinden we de continuïteit van de zorg voor deze kwetsbare groep belangrijk, daarom gaan we voor een sterk en solide GI.

De coronacrisis heeft ook geestelijk zijn tol geëist bij mensen. Wij bieden inwoners zoveel mogelijk hulp en ondersteuning om de gevolgen te verwerken en het leven weer op te pakken.

Participatie en inburgering

Participatie van alle inwoners is belangrijk. In de nieuwe wet inburgering krijgen gemeenten een belangrijker rol. Nieuwkomers moeten snel mee kunnen doen in de samenleving. We streven ernaar dat iedereen een (passende) baan heeft of een opleiding volgt.

We willen geen grootschalige opvanglocaties in onze gemeente. Maar voldoen minimaal aan de provinciale eisen van huisvesting en integratie van statushouders.

Inclusiviteit en anti-discriminatie

Wij willen dat de gemeente als werkgever werkt aan een inclusieve organisatie. Dit betekent bewustwording creëren bij de eigen medewerkers en inclusief werken aan beleid. Iedereen moet mee kunnen doen binnen een toegankelijke gemeente.

Het voorkomen van discriminatie, in welke vorm dan ook, blijft voor ons een belangrijk aandachtspunt.

4. EEN DIENSTBARE EN BESCHERMENDE OVERHEID

Samenleving aan zet

Participatie moet echte participatie zijn, inwoners moeten mee kunnen denken over oplossingen in hun directe omgeving of inbreng kunnen leveren aan beleidsnota's. De gemeente is er immers voor haar inwoners. Hiervoor moet de gemeente ook durven het roer om te gooien en kijken of de juiste mensen nog op de juiste plek zitten.

Het geven van voorrang aan initiatief uit de samenleving moet normaal worden. De gemeente hoeft niet alles zelf te doen. Bij zoveel mogelijk projecten moet de gemeentelijke organisatie zich afvragen of zij zelf aan de slag gaan of dat ideeën van de inwoners uitgevoerd kunnen worden.

Wij willen de denkkraft, daadkracht en betrokkenheid van inwoners maximaal benutten. Daarbij zoeken we nadrukkelijk naar mogelijkheden om inwoners, die zich minder laten horen, te bereiken. Dit doen we door zichtbaar en vindbaar te zijn voor de samenleving.

Om het draagvlak in de samenleving voor ingrijpende besluiten te vergroten (bijvoorbeeld op gebied van duurzaamheid, mobiliteit en begroting), starten wij een proef met een lokaal burgerberaad. In zo'n beraad worden inwoners bij loting aangewezen om in het voortraject de politiek te adviseren. We willen ontdekken hoe dit ondersteunend kan zijn in de beeldvorming van de politiek. De definitieve besluitvorming ligt bij de gemeenteraad.

Het CDA wil dat dienstverlening dichtbij de inwoners en ondernemers wordt aangeboden en waar mogelijk digitaal. Tenzij de situatie om maatwerk vraagt. Bijvoorbeeld in de zorg (sociaal domein) waar vaak kennis van de specifieke situatie vereist is om goede diensten te verlenen.

Wij willen dat in de planningsfase (vroeg fase) overleg plaatsvindt met omwonenden en er gelegenheid is om mee te denken. Dit doen we om goede ideeën te verzamelen, zodat bezwaarprocedures minder nodig zijn. Ook de komst van de nieuwe omgevingswet communiceren we op tijd naar de inwoners.

Als CDA Sluis ondersteunen we de convenanten die gemaakt worden met de dorpsraden en waar nodig ondersteunen en faciliteren we de dorpsraden bij bv aanvragen van subsidie.

- ***Benutten denkkraft, daadkracht en betrokkenheid van inwoners***
- ***Proef met een lokaal burgerberaad***
- ***Dienstverlening dicht bij de burger***

Right to challenge

Wij willen dat inwoners en verenigingen het recht krijgen (Right to challenge) om de uitvoering van een collectieve voorziening van de overheid over te nemen (tegen minder of gelijke kosten). Dit kan om van alles gaan: Buurten die zelf ideeën hebben om hun plantsoen op te knappen of te veranderen, tot de zorg voor ouderen. Dit steeds in samenspraak met de gemeente.

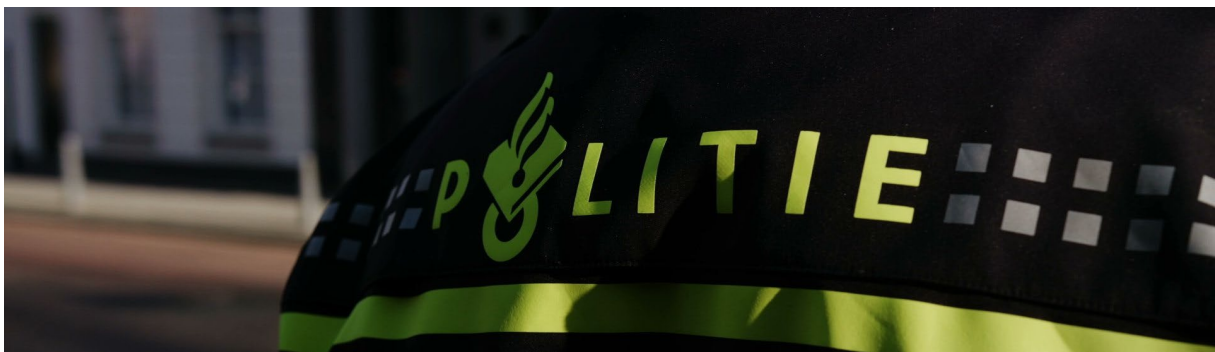
Wij willen dat de gemeente de lokale kennis benut door expertpanels / denktanks in te zetten rondom specifieke onderwerpen. De instelling van burgerfora kan hier een vorm voor zijn. In onze gemeente wonen veel mensen die kennis hebben van specifieke onderwerpen die in de gemeente spelen. Bijvoorbeeld omdat zij werken rondom de energietransitie, omgevingswet of binnen het sociaal domein. Mensen geven aan dat ze hun professionele kennis vrijwillig in willen zetten voor hun eigen leefomgeving.

- ***Uitwerken Right to Challenge / uitdaagrecht***
- ***Benutten van lokale kennis***

Veiligheid

We zetten in op een veilige leef en woonomgeving. Waar nodig, dient er de capaciteit te zijn bij de overheid om te beschermen, toe te zien en te handhaven. Het contact met de wijk agent moet goed en makkelijk te leggen zijn. De samenleving heeft hier echter ook een taak in, door verdraagzaam te zijn en met respect om te gaan met elkaar.

Mensen moeten zich thuis, beschermd en geborgen voelen. Dit geldt te meer voor gezinnen met kinderen en ouderen. Een veilige gemeente vraagt om stevige maatregelen. Geen woorden, maar daden. Wij richten ons in het bijzonder op het tegengaan van criminaliteit die een grote impact heeft op het slachtoffer, diens directe omgeving en het veiligheidsgevoel in de samenleving, zoals ondermijning en woninginbraken. Maar ook op thema's als verkeersoverlast, veilige schoolomgeving en openbare ruimte.

We zetten in op meer toezicht op straat en in de kernen, door de politie meer zichtbaar in te zetten, maar ook BOA's. Hierbij moet de focus minder liggen op het aanspreken van de middenstand in de kernen, maar meer op het wandelen door dorpskernen. Zodat ze zichtbaar zijn en er meer (laagdrempelig)contact is met de inwoners.

We zijn samen verantwoordelijk voor onze veiligheid. Maak meer gebruik van de ogen en oren in de maatschappij.

- ***Veilige woon en leefomgeving***

Cultureel erfgoed

Wij tonen respect voor onze waarden en ons cultureel, religieus, agrarisch, militair en historisch erfgoed. Landschappelijk erfgoed zoals de Staats-Spaanse linies, forten, vestingwallen en watergangen tonen de bijzonder rijke geschiedenis van de streek waarin onze gemeente is gelegen. Deze moeten ook naar de toekomst behouden en onderhouden worden, zoals in Retranchement.

Monumentale gebouwen zijn tijdens de heftige oorlogsjaren in tal van kernen verloren gegaan. Hetgeen behouden is gebleven, moeten we zoveel mogelijk blijven beschermen.. Toezicht op goed onderhoud en eventuele financiële ondersteuning op maat is gewenst.

Religieus erfgoed in de vorm van kerkgebouwen vraagt speciale extra aandacht. Meer dan de helft van deze gezichtsbepalende gebouwen staat leeg. Om deze kwetsbare gebouwen voor de komende generaties bewaard en toegankelijk te houden willen we het keuzeproces van de eigenaars stimuleren en ondersteunen. De vastgestelde kerkenvisie kan hierbij een hulpmiddel zijn.

- ***Behouden en onderhouden van erfgoed***

Gezonde gemeentefinanciën

We willen dat de gemeente als een goede rentmeester met haar geld omgaat en gezond investeert. We vinden dat we duurzaam moeten omgaan met de financiële middelen die voorhanden zijn. Onze uitgangspunten voor het financieel beleid zijn: zorgvuldigheid, spaarzaamheid, transparantie en gematigde lokale lasten.

We willen niet dat het de OZB (Onroerendezaakbelasting) wordt verhoogd (op de inflatiecorrectie na) om nieuw beleid uit te voeren. Verhoging van de OZB zetten we in principe als laatste mogelijkheid in om de begroting sluitend te krijgen. Ook andere gemeente belastingen mogen niet onnodig stijgen.

We willen de hondenbelasting gebruikt ter ondersteuning van hondenbezitters, door bijvoorbeeld hondenpoepzakje te voorzien binnen de kernen. De inkomsten worden nu niet voor specifieke hondenvoorzieningen gebruikt, maar in de algemene middelen gestort.

Wij vinden de functie van een rekenkamer in de gemeente belangrijk voor projecten met grote belangen voor de inwoners en/of risico's. Een rekenkamer(functie) moet in staat zijn om te kunnen bepalen of het gemeenschapsgeld zorgvuldig, rechtmatig en zinnig is uitgegeven.

- **Zorgvuldig, spaarzaam, transparant financieel beleid met gematigde lokale lasten**

Waarden en tradities in de samenleving

Het CDA is een partij van en voor mensen die een positieve bijdrage willen leveren aan onze steeds veranderende samenleving. Een samenleving waarin het individu, het 'ik', een steeds belangrijker plaats lijkt in te nemen. Maar ook een samenleving waarin je steeds vaker merkt dat heel veel mensen dat soort individualisme eigenlijk helemaal niet willen. Binnen verenigingen, scholen, (sport)clubs, samenwerkingsverbanden, kerken in de breedste zin van het woord, de familie en het gezin en ook gewoon op straat, zien we dat we met elkaar meer kunnen bereiken dan alleen.

Waarden en tradities helpen ons om ons thuis te voelen in een onrustige wereld. Wij ondersteunen initiatieven die hier een actieve bijdrage aan leveren op sociaal, cultureel of natuurgebied. Wij erkennen de vormende en bindende waarde van kerkelijke en culturele verbanden en (sport)verenigingen. Zij zijn dienstbaar aan de samenleving en de overheid moet hen daarin beschermen.